

УНІВЕРСИТЕТ
Короля Данила

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

Матеріали
XI Міжнародної наукової конференції

11 квітня 2024 р.

Івано-Франківськ-2024 р.

УДК 001(477) (042.5)
К 65

Студентські наукові дискусії поза форматом : матеріали XI Міжнародної наукової конференції (м. Івано-Франківськ, 11 квітня 2024 року). Івано-Франківськ : Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила». 2024. 534 с.

Student scientific discussions outside the format : materials of the XI International scientific conference (Ivano-Frankivsk, 11 April 2024). Ivano Frankivsk : Editorial publishing department of University King Danylo. 2024. 534 p.

Рекомендовано до друку Вченою радою ЗВО «Університет Короля Данила»
(протокол № 9 від 25 квітня 2024 року).

У збірнику опубліковано матеріали XI Міжнародної наукової конференції «Студентські наукові дискусії поза форматом» (11 квітня 2024 року).

Усі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції покликання на джерела є обов'язковим.

*Козак Богдан Васильович,
студент I курсу
спеціальності «Публічне управління та адміністрування»,
група МПУд-23-1,
факультет суспільних і прикладних наук,
ЗВО «Університет Короля Данила»
Науковий керівник:
Габуда Андрій Степанович,
доцент кафедри права та публічного управління,
кандидат юридичних наук, доцент,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ПРАВОВА НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНОГО ДОГОВОРУ

Адміністративний договір відіграє важливу роль у публічному адмініструванні, оскільки покликаний враховувати особливості конкретних ситуацій та пошук оптимальних рішень для всіх учасників. Він доповнює традиційний владно-розпорядчий характер адміністративної діяльності альтернативним форматом – адміністративно-погоджувальним. Цей договір є одним із ключових (але не єдиним) проявів диспозитивного методу правового регулювання, який набуває все більшого значення у вітчизняному адміністративному праві. З огляду на зростаючу роль адміністративного договору, його розуміння, правове забезпечення, трактування та застосування стають все більш актуальними завданнями.

Насьогодні, законодавче визначення адміністративного договору закріплено у п. 16 ч. 1 ст. 4 КАС України, під яким розуміється спільний правовий акт суб'єктів владних повноважень або правовий акт за участю суб'єкта владних повноважень та іншої особи, що ґрунтується на їх волеузгодженні, має форму договору, угоди, протоколу, меморандуму тощо, визначає взаємні права та обов'язки його учасників у публічно-правовій сфері і укладається на підставі закону: а) для розмежування компетенції чи визначення порядку взаємодії між суб'єктами владних повноважень; б) для делегування публічно-владних управлінських функцій; в) для перерозподілу або об'єднання бюджетних коштів у випадках, визначених законом; г) замість видання індивідуального акта; ґ) для врегулювання питань надання адміністративних послуг [1].

Необхідно відзначити, що застосування цитованого визначення передбачає врахування деяких зауважень. Так, наведена дефініція надається в КАСУ, який є процесуальним актом. Дана обставина може обмежувати її сферу застосування в адміністративному праві. Також, офіційне трактування адміністративного договору в КАСУ сформульоване для визначення предметної юрисдикції адміністративних судів. З огляду на це, його не слід використовувати як остаточне розуміння даного терміну в інших контекстах, зокрема в сфері виконавчо-розпорядчої та адміністративно-сервісної діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Наука досліджує та аналізує різні доктринальні позиції щодо законодавчої дефініції адміністративного договору. Це дає можливість чітко окреслити та пояснити існуючі критичні судження. Разом з тим, наукові дослідження не нівелюють значимості її змісту, адже нормативне визначення стало узагальненням багатьох панівних теоретичних позицій; предметний зв'язок «права» і «процесу» є беззаперечним; приписи (особливо спеціальні) КАС України не вперше стають вимушеним орієнтиром теоретичної адміністративістики (наприклад, у частині трактування категорії «публічна служба» [2].

Окремої уваги адміністративістів потребує питання правової природи адміністративного договору. Адже дослідження науковців щодо дефініції адміністративного договору призвели до розширення її розуміння. Наводяться думки про можливість виокремлення такого договору як окремого джерела адміністративного права (нормативного акта). Альтернативним є підхід

у якому вказані угоди розглядаються загалом як індивідуальні акти і є предметом розгляду в адміністративних справах, а не нормативною підставою для ухвалення рішень судом.

З цього приводу, актуальними є погляди О.О. Гріна, який досліджує адміністративні договори в доктрині та системі джерел адміністративного права ФРН та України. Зокрема, як зазначає вчений, у Німеччині норми, які визначають публічно-правовий договір як одну з форм адміністративної діяльності органів управління включено до Закону «Про адміністративні процедури» (ЗпАП) 1976 року (част. 4. пп. 54–62). Для ЗпАП характерне вузьке розуміння адміністративної процедури, яка передбачає регулювання лише зовнішньо спрямованої діяльності суб'єктів публічного адміністрування, пов'язану з прийняттям індивідуального адміністративного акта або ж укладенням публічно-правового договору. Німецький закон не регламентує укладення за участю суб'єктів публічного адміністрування договорів, які регламентуються приватним, і насамперед, цивільним правом. Чіткість і зрозумілість його юридичних норм, а також авторитет німецької адміністративно-правової доктрини та права повинні стати взірцем для включення розділу про адміністративний договір в український закон «Про адміністративну процедуру» [3, с. 37].

Однак, такий підхід не узгоджується з положеннями чинного Закону України «Про адміністративну процедуру» і суперечить його духу, - цінностям та цілям, які ставив перед собою законодавець. Головним його призначенням є регулювання відносин органів владних повноважень, уповноважених здійснювати функції публічної адміністрації, з фізичними та юридичними особами щодо розгляду і вирішення адміністративних справ у дусі визначеної Конституцією України демократичної та правової держави та з метою забезпечення права і закону, а також зобов'язання держави забезпечувати і захищати права, свободи чи законні інтереси людини і громадянина. Укладення ж адміністративних договорів передбачає залучення органами влади до виконання публічних завдань інших суб'єктів, що може бути більш ефективним та економічно вигідним, ніж виконання цих завдань самими органами влади. Тому, внесення правових приписів матеріального характеру щодо адміністративних договорів до процесуального акта не тільки не вирішить проблеми, а й призведе до суперечок та помилок у правозастосовній практиці.

Отже, адміністративний договір виступає як юридичний факт, породжує нові правовідносини на основі норм адміністративного права та забезпечує реалізацію публічних завдань. Проте, для більш ефективного його застосування у сфері публічного адміністрування, з метою розвитку партнерських відносин, нарізла необхідність удосконалення адміністративного законодавства. Одним із способів розв'язання цієї проблеми може бути прийняття нового закону «Про адміністративні договори» чи Адміністративного кодексу. Такий акт чітко визначить поняття, види, особливості укладення та виконання адміністративних договорів, відмежує їх від інших угод, визначить механізми контролю за виконанням договорів, встановить відповідальність за їх порушення. А головне, створить правову визначеність та знизить ризики для сторін адміністративних договорів, допоможе захистити їх права та законні інтереси.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 25.03.2024).
2. Адміністративне право України. Повний курс : підручник ; за ред. В. В. Галунька О. М. Правоторової. 3-є вид. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.
3. Грін О. О. Адміністративні договори в доктрині та системі джерел адміністративного права ФРН та України. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія : Право. 2023. Вип. 79. Ч. 2. С. 35–40.